

การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกสมรส: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมาย อเมริกา

นางสาวอินทวิพรรณ จันทร์เพ็ญ¹, ผศ.ดร.กมลวรรณ อยู่วัฒนะ²

¹สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ

¹Email : s61123440049@ssru.ac.th

²สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ

²Email : Kamonwan.yo@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกาทั้งนี้ยังเปรียบเทียบถึงหน้าที่ที่บิดาจะต้องเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Researcher) จากหนังสือ ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทบัญญัติของกฎหมาย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลอื่นจากอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามกฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นแม้จะได้มีการเปลี่ยนแปลงตามยุค ตามสถานการณ์ไทยในปัจจุบัน แต่สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นมิได้มีการรับรองในการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรที่อยู่นอกสมรสด้วยจึงเป็นเหตุให้บิดานั้นไม่สามารถจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกสมรสได้ ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและสิทธิในการเรียกร้องสิทธิต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกับกฎหมายอเมริกาที่ได้มีการรับรองไว้ว่าบิดามารดานั้นต้องมีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรและหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร ฝ่ายนั้นจะถูกรัฐตัดสิทธิในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกทั้งยังมีความผิดตามกฎหมายและยังมีกฎหมายหมายเกี่ยวกับผลของการไม่จ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรหรือ Failure to Pay Child Support มาใช้บังคับอีกด้วยหากไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรก็มีความผิดตามกฎหมายถือได้ว่าเป็นคดีอาญา

คำสำคัญ : บุตรนอกสมรส, การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร

Claim for illegitimate child : A comparative study between Thai law and American law

Miss Intiwan chanpeng¹, Asst. Prof. Dr. Kamonwan Yoowattana²

¹Law Department, College of Politics and Governance, Suan Sunandha Rajapath University, Bangkok

Email: s61123440049@ssru.ac.th

¹Law Department, College of Politics and Governance, Suan Sunandha Rajapath University, Bangkok

Email: Kamonwan.yo.@ssru.ac.th

Abstract

This research aims to study child support claims under Thai law and American law. It also compares the duty of a father to raise an illegitimate child between Thai law and American law. This study was a documentary researcher which details were obtained from books, textbooks, articles, thesis, research papers, legal provisions, e-book, and other information from the internet.

The results of the research presented that, in the current Thai law regarding child support claims, despite the change over time, Thai Civil and Commercial Code does not guarantee the payment of child support outside of wedlock according to the current Thai situation. Hence, the father cannot pay the child support fee outside the marriage, causing problems in filing for alimony and claiming rights. This is different from American law that has guaranteed that parents must have custody duties. If either party does not pay child support, that party will be deprived of the state's right to go about their daily lives and are also illegal and a law relating to the consequences of failing to pay child support or failure to pay for the child support if it is unpaid as well. Therefore, if the child support payment is not made, there will be an offense under the law and can be considered as a criminal case.

Keywords: illegitimate child, child support claim

บทนำ

ปัจจุบันการอยู่กินฉันสามีภริยาในสังคมไทยมีลักษณะแตกต่างไปจากในอดีต โดยได้มีการอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาโดยมิได้ทำการจดทะเบียนสมรสกันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เพียง

ต้องการที่จะอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาเท่านั้น ไม่ได้ต้องการสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งชายหญิงปัจจุบันนี้มีหลายคู่ที่แต่งงานแล้วแต่ไม่ได้ทำการจดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับบุคคลที่มีได้จดทะเบียนสมรสกันนั้นอาจเพราะคิดว่าควรทดลองอยู่กินร่วมกันก่อน หากดีก็อยู่กินร่วมกันนาน หากไม่ดีก็เลิกต่างกันต่างคนต่างแยกย้าย ซึ่งในการอยู่กินโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกันนั้นกฎหมายถือว่าไม่เป็นการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ มิใช่การสมรสตามกฎหมาย แม้ว่าจะเป็นสามีภริยากันก็ตาม แต่ก็มีใช้สามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการอยู่กินแบบมิได้จดทะเบียนสมรสกันนั้น ต่อมาหากมีบุตร บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่มีได้จดทะเบียนสมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ลักษณะ 2 ที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 1546 ว่าบุตรที่เกิดจากมารดาที่มีได้มีการสมรสกับบิดา ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดา

แต่กรณีที่เกิดบุตรขึ้นมาในระหว่างที่บิดามารดาไม่ได้ทำการจดทะเบียนสมรสกันนั้น บุตรจะมีสิทธิในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดาหรือไม่ ตามกฎหมายของไทยนั้นได้มีบทบัญญัติที่ได้กำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตร ต่อบิดามารดาไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร ในมาตรา 1564 ได้บัญญัติว่า บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ ในมาตรานี้เป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบิดาที่มีต่อบุตรซึ่งเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายและบิดามารดาจะต้องเลี้ยงดูบุตรจนบุตรนั้นบรรลุนิติภาวะหรือ 20 ปีบริบูรณ์ มาตรา 19 บุตรได้ทำการสมรส มาตรา 1448 หรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นผู้ทุพพลภาพ มาตรา 1564 วรรคสอง แต่กรณีศึกษาบุตรที่เกิดจากบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันนั้นเป็นบุตรนอกสมรส ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ไม่ได้มีบทบัญญัติถึงการให้สิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดานอกกฎหมายและบุตรนอกกฎหมายต่อกันเลย แม้ว่าบิดานั้นจะมีพฤติการณ์รับรองบุตรนอกกฎหมายแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นได้กำหนดไว้เพียงสิทธิและหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น บุตรที่เกิดนอกสมรสมารดาจึงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในตัวบุตร

กฎหมายอเมริกาได้มีการกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร โดยให้ความสำคัญกับเด็กที่เกิดมาแม้บุตรที่เกิดมานั้นจะเป็นบุตรนอกกฎหมายก็ตาม เนื่องจากคำสั่งในการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้นถือเป็นคำสั่งที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญของอเมริกา โดยบิดาหรือมารดาไม่สามารถสละสิทธิค่าเลี้ยงดูบุตรแทนตัวบุตรได้ เพราะค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นเป็นเงินที่บุตรจะต้องใช้ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ลำบาก

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา รวมไปถึงหน้าที่ในการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายของบิดานอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา

2. เพื่อเปรียบเทียบถึงสิทธิหน้าที่ของบิดาจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเชิงคุณภาพ (Qualitative Researcher) โดยการศึกษาภายใต้เอกสารตามตัวบทกฎหมาย ตำราวิชาการต่างๆ บทความวารสาร งานวิจัย สื่อทางออนไลน์ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกฎหมายการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายค่าเลี้ยงดูบุตรของกฎหมายอเมริกา และเพื่อศึกษาสิทธิและหน้าที่ของบิดานอกกฎหมายที่มีต่อบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการเรียกค่าเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา
2. ทำให้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดานอกกฎหมายที่มีต่อบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา

คำอุปการะเลี้ยงดูบุตร

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายของคำว่า “ค่า” ไว้ว่า มูลค่าหรือราคาของสิ่งใด ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ที่มีประโยชน์ในทางใช้สอย แลกเปลี่ยน หรือทางจิตใจ บางอย่างก็ประเมินเป็นเงินได้ บางอย่างก็ประเมินเป็นเงินไม่ได้ หรือจำนวนเงินที่เป็นราคาสິงของหรือบริการ เรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่ามากจนไม่อาจประเมินเป็นเงินได้ว่า เป็นสิ่งที่หาค่ามิได้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายของคำว่า “อุปการะ” ไว้ว่า ความช่วยเหลือเกื้อกูลความอดหนุน

พิทยา ล้ายอง เห็นว่า ชายหญิงที่อยู่กินกันโดยไม่ได้แต่งงานหรือจดทะเบียนสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมาย หลังจากมีบุตรออกมาก็ไม่ได้ให้บิดาของบุตรไปจดทะเบียนรับรองบุตรให้ถูกต้อง เมื่อถึงคราวเลิกร้างกันไปปัญหาก็เกิดขึ้นตามมา ว่าใครจะต้องรับภาระจ่ายเงินค่ากินอยู่ ค่าเล่าเรียนของบุตร ที่เรียกกันว่า “ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร” กฎหมายกำหนดไว้ว่าบิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่ยังเป็นผู้เยาว์ เมื่อมารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับบิดาบุตรที่

เกิดมาจึงยังไม่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาดังนั้น การจะฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดานั้นจะต้องทำให้เด็กที่เกิดขึ้นมามีฐานะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาเสียก่อนซึ่งการที่จะทำเด็กนั้นให้เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นมียุติวิธีด้วยกัน 3 วิธี คือ (1)เมื่อบิดาและมารดาได้มีการสมรสกันในภายหลัง หรือ (2)เมื่อบิดาได้จดทะเบียนว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน หรือ (3)เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าให้เด็กเป็นบุตรของฝ่ายชาย

สำหรับวิธีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต้องดำเนินการตามมาตรา 1910 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533 โดยมีแบบคำร้องขอจดทะเบียน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541) (วรัญญา งามศิริอุดม, 2564, Online)

ค่าอุปการะเลี้ยงดู ไม่มีนิยามศัพท์เฉพาะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงอาจพอสรุปได้ว่า “ค่าอุปการะเลี้ยงดู” หรือเรียกทั่วไปว่า “ค่าเลี้ยงดู” คือ เงินที่จ่ายเป็นครั้งคราวเพื่ออุปการะกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกันทั้งในทางครอบครัวและตามกฎหมาย ได้แก่ สามัญญา บิดามารดา และบุตร มีอยู่ 2 ประเภท คือ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามัญญา และค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างบิดามารดากับบุตร ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามัญญาหรือระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้นย่อมเรียกจากกันได้เมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือได้รับการอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่อัตภาพ (athiwatlawyer, 2564, Online)

ตามความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า “ค่าอุปการะเลี้ยงดู” นั้นหมายถึง ค่าอุปการะที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องจ่ายให้กับฝ่ายที่ตนต้องดูแล จ่ายให้กับคนที่ต้องรับภาระค่ากินค่าอยู่ในการดำรงชีวิต เช่น ค่าเล่าเรียน เป็นเงินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสมควรที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู

จากที่กล่าวมาข้างต้น “ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร” ไม่ได้มีคำนิยามไว้เป็นศัพท์เฉพาะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 แต่ทั้งนี้ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันทั้งในทางครอบครัวและกฎหมาย ซึ่งค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามัญญา และค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างบิดามารดาและบุตร

การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายของกฎหมายไทย

ค่าอุปการะเลี้ยงดู มีกฎหมายบัญญัติรับรองอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยเรื่อง ครอบครัว ลักษณะ 3 ซึ่งค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นไม่มีคำนิยามศัพท์เฉพาะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงอาจพอสรุปได้ว่า “ค่าอุปการะเลี้ยงดู” หรือเรียกทั่วไปว่า “ค่าเลี้ยงดู” คือ เงินที่จ่ายเป็นครั้งคราวเพื่ออุปการะกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกันทั้งในทางครอบครัวและตามกฎหมาย ได้แก่ สามัญญา บิดามารดา และบุตร มีอยู่ 2 ประเภท คือ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามัญญา และค่าอุปการะ

เลี้ยงดูระหว่างบิดามารดากับบุตร (athiwatlawyer,2564, Online) สำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ให้ก็ได้ โดยศาลนั้นจะคำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี ตามมาตรา 1598/38 เมื่อผู้มีส่วนได้เสียแสดงว่าพฤติการณ์รายได้ หรือฐานะของคู่กรณีได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลก็จะสั่งแก้ไขในเรื่อง ค่าอุปการะเลี้ยงดูโดยให้เพิกถอน ลด เพิ่ม หรือกลับได้ ค่าอุปการะเลี้ยงดูอีกก็ได้ ตามมาตรา 1598/39 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลไม่พิพากษาให้ค่าอุปการะเลี้ยงดู เพราะเหตุแต่เพียงอีกฝ่ายหนึ่งไม่อยู่ในฐานะที่จะให้ค่า อุปการะเลี้ยงดูได้ในขณะนั้น หากพฤติการณ์ รายได้ หรือฐานะของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นได้แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไป และ พฤติการณ์ รายได้หรือฐานะของผู้เรียกร้องอยู่ในสภาพที่ควรได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู ผู้เรียกร้องอาจร้องขอให้ ศาลเปลี่ยนแปลงคำสั่งในคดีนั้นใหม่ได้ ตามมาตรา 1598/39 วรรคสอง ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นให้ชำระเป็นเงิน โดยวิธีชำระหนี้เป็นครั้งคราวตามกำหนด เว้นแต่คู่กรณีจะตกลงกันให้ชำระเป็นอื่นหรือโดยวิธีอื่น ถ้าหากไม่มีการตกลงกันและมีเหตุพิเศษ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลเห็นสมควรจะกำหนดให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูเป็นอื่นหรือโดยวิธีการอื่น โดยจะให้ชำระเป็นเงินด้วยหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 1598/40 วรรคหนึ่ง แต่ในกรณีขอค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร เมื่อมีเหตุพิเศษและศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แก่บุตร จะกำหนดให้บุตรได้รับการอุปการะเลี้ยงดูโดยประการใดๆ นอกจากที่คู่กรณีตกลงกัน หรือนอกจากที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอก็ได้ เช่นให้ไปอยู่ในสถานการศึกษาหรือวิชาชีพ โดยให้ผู้ที่มีหน้าที่ต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูออกค่าใช้จ่ายในการนี้ ตามมาตรา 1598/40 วรรคสอง สิทธิที่จะได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นจะสละหรือโอนมิได้และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี ตามมาตรา 1598/41

แต่กฎหมายไทยนั้นบุตรนอกกฎหมายกับบิดานอกกฎหมาย ไม่มีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายอย่างใดต่อกันเลย เช่น บิดานอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู บุตรนอกกฎหมายตามมาตรา 1564 และบุตรนอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดานอกกฎหมายตามมาตรา 1563 แม้บิดาจะมีพฤติการณ์รับรองบุตรนอกกฎหมายแล้วก็ตาม เนื่องจากสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นการกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตร โดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ซึ่งสิทธิและหน้าที่ที่บิดามารดาจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร บิดามารดาจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจนบุตรนั้นบรรลุนิติภาวะหรืออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ตามมาตรา 19 บุตรได้ทำการสมรส ตามมาตรา 1448 หรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นผู้ทุพพลภาพ มาตรา 1564 วรรคสอง ดังนั้น บิดานอกกฎหมายจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบุตรนอกกฎหมาย โดยหลักเกณฑ์ในการ เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู (maintenance) นั้น (วรัญญา งานศิริอุดม,2564,Online) มาตรา 1598/38 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้เรียกจากกันได้เมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือได้รับ การอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่อัตภาพ และศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ให้ก็ได้โดยคำนึงถึงความสามารถ ของผู้มีหน้าที่ต้องให้ ฐานะของผู้รับ และพฤติการณ์แห่งกรณี นอกจากนี้ ในกรณีที่บุตรจะเรียก ค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาได้นั้น บุตรจะต้องเป็นผู้เยาว์และอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดา มารดาด้วย

การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายของกฎหมายอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกา นักกฎหมายได้ให้ความสำคัญกับการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างมาก โดยกฎหมายได้คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร แม้บุตรนั้นจะเป็นบุตรนอกกฎหมายก็ตาม ในสหรัฐอเมริกา นั้นได้มีกฎหมายค่าเลี้ยงดูบุตร หรือ child support คือการเลี้ยงดูบุตรเกี่ยวข้องกับภาระผูกพันทางกฎหมายของบิดามารดาในการสนับสนุนทางการเงินในการเลี้ยงดูบุตรของตน กฎหมายเหล่านี้มีผลบังคับใช้ในระดับรัฐ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำสั่งเลี้ยงดูบุตรจะมีผลบังคับจนกว่าเด็กจะบรรลุนิติภาวะและคำสั่งนี้ถือได้ว่าเป็นคำสั่งที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (Article IV, Section 1) ให้ความศรัทธาและเครดิตอย่างเต็มที่ในแต่ละรัฐ การกระทำ บ้านที่ก และ การพิจารณาคดีของรัฐอื่น ๆ และรัฐสภาอาจโดยกฎหมายทั่วไปกำหนดลักษณะไหนซึ่งการกระทำบ้านที่ก และการดำเนินการดังกล่าวจะต้องพิสูจน์และผลกระทบดังกล่าวและ (Article IV, Section 2) พลเมืองของแต่ละรัฐจะได้รับสิทธิพิเศษทั้งหมดและความคุ้มครองกันของพลเมืองในหลายรัฐ ซึ่งเด็กที่จะบรรลุนิติภาวะโดยส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกา จะมีกำหนดกฎหมายเกณฑ์อายุไว้ที่ 18 ปีบริบูรณ์ถึงจะบรรลุนิติภาวะซึ่งสหรัฐอเมริกา มีรัฐทั้งหมด 50 รัฐ ยกตัวอย่างรัฐที่ใช้กำหนดกฎหมายเกณฑ์ในการบรรลุนิติภาวะ อายุ 18 ปี คือ รัฐแคลิฟอร์เนีย หรือรัฐนิวยอร์ก โดยรัฐนิวยอร์กนั้นจะยุติสิทธิของผู้ปกครอง การรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม การดูแลและการดูแลอย่างถาวรของผู้เยาว์ (Family Court (Chapter 686), Article 6) และได้กำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดาที่มีต่อบุตรไว้ดังนี้ ภาระผูกพันของผู้ปกครองภายใต้บทบัญญัติของวรรค (f) ของหมวดที่หกของมาตราสามร้อยเก้าสิบแปดของกฎหมายบริการสังคม ผู้ปกครองแต่ละคนของเด็กที่เกิดนอกสมรสจะต้องได้รับเงินสนับสนุนจากเด็กนั้นรวมทั้งค่าใช้จ่ายงานศพของเด็ก และหากมีทรัพย์สินสมบัติเพียงพอหรือสามารถหามาได้ตามนั้น จะต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตร ให้ศาลตัดสินชี้ขาดการเลี้ยงดูบุตรตามหมวดหนึ่งในมาตราสี่ร้อยสิบสามแห่งพระราชบัญญัตินี้ (section 513, Family Court Act (FCT) CHAPTER 686, ARTICLE 5, PART 1) ตามกฎหมายสหรัฐนั้นไม่ว่าจะเป็นบุตรนอกสมรส บิดามารดามีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าเลี้ยงดูบุตรโดยศาลจะพิจารณากำหนดจำนวนเงินงวดที่ผู้ปกครองต้องชำระเป็นงวด จำนวนเงินจะแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี โดยคำนึงถึงสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงอายุของเด็ก ความต้องการด้านสุขภาพ และการศึกษาเฉพาะของเด็ก และมาตรฐานการครองชีพที่เด็กจะได้รับ รัฐแต่ละรัฐจะมีวิธีการแตกต่างกันไปตามวิธีการในการคำนวณจำนวนเงินค่าเลี้ยงดูบุตรที่ค้างชำระ โดยทั่วไปแล้ว ศาลจะทำการสืบค้นเฉพาะเกี่ยวกับรายได้สุทธิต่อเดือนของผู้ปกครองที่ดูแล

ซึ่งผลของการไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือ Failure to pay Child Support (รุจิรัตน์ โททาริ, 2006, Online) บุคคลนั้นจะถูกดำเนินคดีของรัฐบาลกลางหากจงใจไม่จ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรที่ได้รับคำสั่งจากศาลสำหรับเด็กที่อาศัยอยู่ในอีกรัฐหนึ่งหรือถ้าการชำระเงินผ่านครบกำหนดชำระนานกว่า 1 ปี หรือเกินจำนวน การละเมิดกฎหมายนี้เป็นความผิดทางอาญาและถูกตัดสินลงโทษ ผู้กระทำความผิดต้องเสียค่าปรับและจำคุกไม่เกิน 6 เดือน (18 USC § 228(a)(1)(2)) หากบิดาหรือมารดาเป็นหนี้ค่าเลี้ยงดูบุตรเป็นจำนวนเงินเกิน 2,500 เหรียญจะถูกปฏิเสธ การเพิกถอน หรือการจำกัดหนังสือเดินทาง (section 654(31)) ตามกฎหมายอเมริกันนั้นไม่ว่าจะเป็นบุตรนอกสมรส บิดามารดามีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าเลี้ยงดูบุตรเพราะรัฐมองในรูปแบบที่ว่าบิดาหรือมารดาไม่สามารถสละสิทธิค่าเลี้ยงดูบุตรแทนตัวบุตรได้

เนื่องจากค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นเป็นเงินที่บุตรจะต้องใช้ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ลำบาก และจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูจนกระทั่งเด็กอายุครบ 18 ปี การจ่ายเงินให้แก่เด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจะต้องจ่ายให้กับผู้ปกครอง หรือผู้พิทักษ์ตามกฎหมายหรือแก่บุคคลที่มีอำนาจในการปกครองเพื่อให้ได้รับสิทธิอย่างอื่นตามกฎหมายในการดูแลเด็ก (§ 10.40 Payment on account of minor child) การไม่จ่ายค่าเลี้ยงดูบุตร จะไม่สามารถขอใบขับขีหรือต่ออายุใบขับขีได้ ถูกตัดสวัสดิการจากทางรัฐ หรือหากติดค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเกินตามที่กฎหมายได้กำหนดก็จะถูกยกเลิกพาสปอร์ตมีความผิดตามกฎหมาย ถือเป็นคดีอาญา กฎหมายนี้ใช้บังคับทั้งบิดาและมารดา

ผลการศึกษา

การจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายของกฎหมายไทย มีการบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยเรื่องครอบครัว ว่าบุตรนอกกฎหมายกับบิดานอกกฎหมายไม่มีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายอย่างใดต่อกันเลย เช่น บิดานอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู บุตรนอกกฎหมายตามมาตรา 1564 และบุตรนอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดา นอกกฎหมายตามมาตรา 1563 แม้บิดาจะมีพฤติการณ์รับรองบุตรนอกกฎหมายแล้วก็ตาม เนื่องจากสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นการกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นอีกทั้งบิดามารดาจะต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรนั้นจนบรรลุนิติภาวะ หรืออายุ 20 ปีบริบูรณ์ ตามมาตรา 19 บุตรได้ทำการสมรสตามมาตรา 1448 หรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นผู้ทุพพลภาพ มาตรา 1564 วรรคสอง

ขณะที่กฎหมายอเมริกาในรัฐนิวยอร์กนั้นแม้ว่าบุตรนั้นจะเป็นบุตรนอกสมรสผู้ปกครองแต่ละคนของเด็กที่เกิดนอกสมรสจะต้องได้รับเงินสนับสนุนจากเด็กนั้นรวมทั้งค่าใช้จ่ายงานศพของเด็ก และหากมีทรัพย์สินสมบัติเพียงพอหรือสามารถหามาได้ตามนั้น จะต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตร ให้ศาลตัดสินชี้ขาดการเลี้ยงดูบุตรตามหมวดหนึ่งในมาตราสี่ร้อยสิบสามแห่งพระราชบัญญัตินี้ (section 513, Family Court Act (FCT) CHAPTER 686, ARTICLE 5, PART 1) รัฐก็บังคับใช้กฎหมายทั้งบิดามารดาเพราะบิดามารดานั้นมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าเลี้ยงดูบุตร รัฐมองในรูปแบบที่ว่าบิดาหรือมารดาไม่สามารถละสิทธิค่าเลี้ยงดูบุตรแทนตัวบุตรได้เนื่องจากค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นเป็นเงินที่บุตรจะต้องใช้ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ลำบาก และจะต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูจนกระทั่งเด็กอายุ 18 ปี การไม่จ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรจะไม่สามารถขอใบขับขีหรือต่ออายุใบขับขีได้ ถูกตัดสวัสดิการจากทางรัฐ หรือหากติดค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเกินตามที่กฎหมายได้กำหนดก็จะถูกยกเลิกพาสปอร์ตมีความผิดตามกฎหมาย ถือเป็นคดีอาญา กฎหมายนี้ใช้บังคับทั้งบิดาและมารดา อีกทั้งยังมีกฎหมายเกี่ยวกับผลของการไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือ Failure to pay Child Support มาใช้บังคับ

ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยแม้มีบทบัญญัติในเรื่องของการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรและกำหนดถึงสิทธิบิดาที่มีต่อบุตรแต่บทกำหนดดังกล่าวยังมีลักษณะที่แตกต่างจากกฎหมายอเมริกาทั้งในเรื่องการรับรองสิทธิและหน้าที่ของบิดานอกกฎหมายที่มีต่อบุตรนอกกฎหมาย

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกฎหมายการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอเมริกา พบว่ากฎหมายของไทยบุตรนอกกฎหมายกับบิดานอกกฎหมาย ไม่มีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายอย่างใดต่อกันเลย เช่น บิดานอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายตามมาตรา 1564 และบุตรนอกกฎหมายไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดานอกกฎหมายตามมาตรา 1563 แม้บิดาจะมีพฤติการณ์รับรองบุตรนอกกฎหมายแล้วก็ตาม เนื่องจากสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 เป็นการกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ได้ให้การรองรับในการให้สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตรที่บุตรจะต้องได้รับการเลี้ยงดูจนบุตรนั้นบรรลุนิติภาวะ หรืออายุ 20 ปีบริบูรณ์ตามมาตรา 19 บุตรได้ทำการสมรสตามมาตรา 1448 หรือบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นผู้ทุพพลภาพตามมาตรา 1564 วรรคสอง ในขณะที่กฎหมายอเมริกาแม้จะมีรัฐถึง 50 รัฐ แต่กฎหมายอเมริกาในรัฐนิวยอร์กนั้นได้มีการรับรองสิทธิและหน้าที่ของบิดาแม้บุตรนั้นจะเป็นบุตรนอกสมรสบิดาและบุตรก็ยังมีสิทธิและหน้าที่ในการจ่ายค่าเลี้ยงดู(section 513, Family Court Act (FCT) CHAPTER 686, ARTICLE 5, PART 1) และกฎหมายของอเมริกาโดยภาพรวมนั้นจะใช้กฎเกณฑ์ในการบรรลุนิติภาวะ คือ อายุ 18 ปีบริบูรณ์

ดังนั้น เพื่อให้บิดานอกกฎหมายและบุตรนอกกฎหมายได้มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินชีวิต การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายจะต้องกำหนดบทบัญญัติใหม่เพื่อให้บิดานอกกฎหมายและบุตรนอกกฎหมายได้มีสิทธิและหน้าที่ได้อย่างเต็มที่เพื่อที่จะไม่ให้ขัดต่อบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยเรื่องครอบครัว เช่น แม้บิดาจะได้มีพฤติการณ์รับรองแล้วว่าบุตรนอกกฎหมายนั้นเป็นบุตรของตน หรือบังคับกฎหมายใช้กับบิดานอกกฎหมายกรณีที่บิดาหรือมารดาไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันนั้นกฎหมายอเมริกาในรัฐนิวยอร์กซึ่งได้มีบทบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับบิดามารดาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอเมริกานำกฎหมายเกี่ยวกับผลของการไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือ Failure to pay Child Supportมาใช้บังคับ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้บิดามารดาหรือบิดานอกกฎหมายรู้ถึงหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติต่อบุตรนอกกฎหมายซึ่งจะเกิดประโยชน์ทั้งบิดานอกกฎหมายและบุตรนอกกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. แก้ไขเพิ่มเติมการรับรองสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตรนอกกฎหมาย ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.แก้ไขเพิ่มเติมให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีบทลงโทษสำหรับบิดานอกกฎหมายที่ไม่
จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร

เอกสารอ้างอิง

พิทยา ล้ายอง. (2564). ความหมายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร [Online].available

URL: http://www.thailaws.com/aboutthailaw/knowledge_03.htm

พิชัย นิลทองคำ. (2561).คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วย ครอบครัว,

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2533. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 107

ลงวันที่ 8 กันยายน 2533.

พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.2478. ราชกิจจานุเบกษา.ลงวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2478

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554

รุจิรัตน์ โททาทิ. (2006).กฎหมายค่าเลี้ยงดูบุตร [Online].available

URL: <https://rujipedia.home.blog/2006/10/21/กฎหมายค่าเลี้ยงดูบุตร/>

วรัญญา งามศิริอุดม.(2564), สิทธิของบิดาในการรับมรดกของบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว,
บทความวิจัย.

athiwatlawyer .(2021), ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร [Online].available URL: <http://athiwatlawyer.com/คดีแพ่ง/คดีครอบครัว/คดีหย่า-ที่ต้องเรียกค่า/>

govinfo. (2020), § 10.40 Payment on account of minor child [Online].available URL:

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/CFR-2020-title38-vol1/pdf/CFR-2020-title38-vol1-sec10-39.pdf>

hg.org. (2021), What is Child Support Law? [Online].available URL:[https://www-hg-](https://www-hg-org.translate.goog/child-custody-and-support.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc)

[org.translate.goog/child-custody-and-](https://www-hg-org.translate.goog/child-custody-and-support.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc)

[support.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc](https://www-hg-org.translate.goog/child-custody-and-support.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc)

hmong. (2021), การให้ความช่วยเหลือชั่วคราวสำหรับครอบครัวที่ขัดสน (TANF) [Online].available

URL: https://hmong.in.th/wiki/Temporary_Assistance_to_Needy_Families

hmong. (2021), ค่าเลี้ยงดูบุตรในสหรัฐอเมริกา [Online].available

URL: https://hmong.in.th/wiki/Child_support_in_the_United_States

krisdika. (2021), หน้าที่อุปการะเลี้ยงดู [Online].available

URL : <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=1378>

law.cornell. (1992), Child support [Online].available URL:

https://www.law.cornell.edu/wex/child_support

law.cornell .(1992), U.S. Constitution, Article IV, Section 1, Section 1

[Online].available URL: <https://www.law.cornell.edu/constitution>

Law-cornell.(1992),Emancipation of minors – laws [Online].available URL:https://www-law-cornell-edu.translate.goog/wex/table_emancipation?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc

leginfo.legislature.(1992), CHAPTER 1. General Provisions [7000 - 7002] [Online].available URL:https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displaySection.xhtml?sectionNum=7002.&lawCode=FAM

Nysenate.(2014),Family Court Act (FCT) CHAPTER 686 [Online].available URL:https://www-nysenate-gov.translate.goog/legislation/laws/FCT/A6?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=nui,sc

Steven J. Grocki. (2020), 18 U.S.C. § 228- Failure to pay legal child support obligations
[Online].available URL: <https://www.justice.gov/criminal-ceos/citizens-guide-us-federal-law-child-support-enforcement>